

WYBRANE ULGI I UPRAWNIENIA DLA OSOBY DO 16-GO ROKU ŻYCIA

Niniejsza broszura stanowi jedynie materiał informacyjny i pomocniczy. Nie stanowi oficjalnego źródła prawa.

Stan prawny na dzień: 01 czerwca 2021 r.

I. ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE

Zasiłek pielęgnacyjny - przyznawany jest w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek przysługuje dziecku z niepełnosprawnością w kwocie 215,84 zł miesięcznie. Zasiłek wyplacany jest wyłącznie na wniosek strony – złożony we właściwym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Świadczenie pielęgnacyjne - z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- 1) matce albo ojcu;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka;
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.) ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności - jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Kwota świadczenia wynosi 1971 zł miesięcznie (od 1 stycznia 2021 r.: 2119 zł miesięcznie).

II. ZASIŁEK RODZINNY ORAZ (WYBRANE) DODATKI DO ZASIŁKU

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje m.in.:

- 1) rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka (*osoba faktycznie opiekującą się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka*);
- jeżeli przeciętny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764,00 zł.

Począwszy od 1 stycznia 2016 r. obowiązuje tzw. mechanizm: "złotówka za złotówkę". Zgodnie z wprowadzonymi zmianami, rodzina, która przekroczy próg dochodowy nie zostanie automatycznie pozbawiona zasiłku. W takim wypadku świadczenie zostanie obniżone o tyle, o ile zostało przekroczone kryterium dochodowe.

II. ZASIŁEK RODZINNY CD.

Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

- 1) 95,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia;
- 2) 124,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia.

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka - przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka (*legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności*).

Wysokość dodatku wynosi:

- 1) 90,00 zł miesięcznie na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia;
- 2) 110,00 zł miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 24. roku życia.

Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania - to dodatek dla rodziców lub opiekunów dziecka oraz osób uczących się na częściowe pokrycie wydatków związanych z nauką w szkole poza miejscem swojego zamieszkania w sytuacji dojeżdżania do niej lub zamieszkania

w miejscowości, w której się ona znajduje. Dodatek przysługuje przez 10 miesięcy w roku okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego. Wysokość powyższego dodatku to 113,00 zł miesięcznie.

III. DODATKOWY URLOP WYCHOWAWCZY

Pracownik zatrudniony co najmniej 6 miesięcy ma prawo do urlopu wychowawczego w celu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem. Do sześciomiesięcznego okresu zatrudnienia wlicza się poprzednie okresy zatrudnienia. Wymiar urlopu wychowawczego wynosi do 36 miesięcy. Urlop jest udzielany na okres nie dłuższy niż do zakończenia roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 6 rok życia. Niezależnie od podstawowego urlopu – jeżeli z powodu stanu zdrowia dziecka potwierdzonego stosownym orzeczeniem o niepełnosprawności, dziecko wymaga osobistej opieki pracownika, może być udzielony urlop wychowawczy w wymiarze do 36 miesięcy, jednak na okres nie dłuższy niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

Szczegółowe informacje znajdują Państwo w art. 186 i n. ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 1320 z późn. zm.).

IV. FORMY AKTYWNOŚCI WSPOMAGAJĄCEJ PROCES REHABILITACJI I SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Turnusy rehabilitacyjne - to zorganizowana forma aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku. Ich celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, m.in. przez nawiązywanie i poszerzanie kontaktów społecznych, rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu. Turnusy rehabilitacyjne odbywają się w grupach zorganizowanych liczących nie mniej niż 20 uczestników o podobnych potrzebach w zakresie rehabilitacji ze względu na rodzaj niepełnosprawności. Trwają co najmniej 14 dni. Każda grupa turnusowa ma opracowany program rehabilitacji odpowiedni do schorzeń uczestników, realizowany przy udziale kadry specjalistów. Dofinansowanie do pobytu (*z wyjątkami*) wynosi 30 % przeciętnego wynagrodzenia. Osobie z niepełnosprawnością w wieku do 16 lat, która wymaga pomocy w codziennym funkcjonowaniu, może być przyznane również dofinansowanie do pobytu opiekuna na turnusie, pod warunkiem, że lekarz we wniosku skierowania wyraźnie uzasadni konieczność pomocy opiekuna w wysokości. Dofinansowanie do pobytu opiekuna wynosi (*z wyjątkami*) 20 % przeciętnego wynagrodzenia. Środki z dofinansowania można otrzymać jeden raz w ciągu roku kalendarzowego.

Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze - dofinansowanie ze środków PFRON. Ww. przedmioty ujęte są w katalogu, stanowiący załącznik do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 704). Znajdą tam Państwo m.in. limity finansowania ze środków publicznych wyrobów medycznych oraz wysokość udziału własnego świadczeniobiorcy w limicie finansowania ze środków publicznych. Jeżeli potrzebują Państwo pomocy finansowej na pokrycie dopłaty do zakupu, należy zwrócić się do MOPS-u, który udzieli dofinansowania ze środków PFRON.

Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny - jest to sprzęt zalecony przez lekarza niezbędny do rehabilitacji w warunkach domowych, który nie jest objęty ubezpieczeniem zdrowotnym. Nie ma określonego katalogu sprzętów rehabilitacyjnych. MOPS może udzielić dofinansowania na sprzęt na wniosek osoby z niepełnosprawnością (*lub przedstawiciela ustawowego*) poparty zaleceniami lekarza prowadzącego.

V. ULGA REHABILITACYJNA

„Ulga rehabilitacyjna” przysługuje m.in.: podatnikowi mającemu na utrzymaniu osobę z niepełnosprawnością na cele rehabilitacyjne oraz cele związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych. Osoba z niepełnosprawnością pozostająca na utrzymaniu podatnika – to osoba z niepełnosprawnością, której roczny dochód nie przekracza dwunastokrotności renty socjalnej (w wysokości obowiązującej w grudniu roku podatkowego [od marca 2021 r. renta socjalna wynosi 1 255,88 zł miesięcznie, zatem dwunastokrotność to 15 070,56 zł]), będąca dla m.in. podatnika: dzieckiem własnym, dzieckiem przysposobionym, dzieckiem obcym przyjętym na wychowanie, pasierbem, rodzeństwem. Przy czym do dochodów osoby niepełnosprawnej nie zalicza się m.in. świadczenia uzupełniającego, zasiłku pielęgnacyjnego. Wydatki uprawniające do odliczeń dzielą się na: **Wydatki nielimitowane** - odliczeniu podlega cała wydatkowana kwota. Są to wydatki poniesione m.in.: na: 1) adaptację i wyposażenie mieszkań oraz budynków mieszkalnych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności; 2) przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności; 3) zakup i naprawę indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, z wyjątkiem sprzętu gospodarstwa domowego; 4) zakup wydawnictw i materiałów (pomocy) szkoleniowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności; 5) odpłatny pobyt na turnusie rehabilitacyjnym; 6) odpłatny pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowskiego, pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych oraz odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne; 7) opłacenie tłumacza języka migowego; 8) kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej; 9) odpłatny, konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne: karetką transportu sanitarnego lub innymi niż karetka środkami transportu sanitarnego, 10) odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego związane z pobytem: na turnusie rehabilitacyjnym, w zakładach lecznictwa uzdrowskiego, zakładach rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych, na koloniach i obozach dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. **Wydatki limitowane** - kwotę przysługującego odliczenia oblicza się z uwzględnieniem „górnego” lub „dolnego” limitu kwotowego

V. ULGA REHABILITACYJNA CD.

(...). Należą do nich wydatki poniesione na: 1) utrzymanie psa asystującego, o którym mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 573) tj.: odpowiednio wyszkolonego i specjalnie oznaczonego psa, który ułatwia osobie niepełnosprawnej aktywne uczestnictwo w życiu społecznym – maksymalna kwota odliczenia w roku podatkowym wynosi 2280 zł; 2) używanie samochodu osobowego stanowiącego własność podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną albo dzieci niepełnosprawne, które nie ukończyły 16. roku życia – maksymalna kwota odliczenia w roku podatkowym wynosi 2280 zł; 3) leki, jeśli lekarz specjalista stwierdzi, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki stale lub czasowo. W tym przypadku odliczeniu podlegają wydatki w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy wydatkami faktycznie poniesionymi w danym miesiącu a kwotą 100 zł.

Odliczeniu nie podlegają wydatki (choćby wymienione w katalogu), które w całości zostały sfinansowane ze środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, zakładowego funduszu aktywności, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) lub ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ), zakładowego funduszu świadczeń socjalnych albo w całości zostały zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek formie.

VI. ULGOWE PRZEJAZDY ŚRODKAMI PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO

Do ulgi 78 % przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego, na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych są uprawnione dzieci i młodzież niepełnosprawne oraz jedno z rodziców lub opiekun dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością (w przypadku rodzica lub opiekuna ulga ta dotyczy wyłącznie biletów jednorazowych). Uprawnienie to obejmuje wyłącznie przejazd z miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, placówki opiekuńczo-wychowawczej, placówki oświatowo-wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno-wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny – i z powrotem.

VII. ULGOWE PRZEJAZDY KOMUNIKACJĄ MIEJSKĄ (PKM W JAWORZNIE)

Dzieci do 16. roku życia, dotknięte niepełnosprawnością w zakresie wady wrodzonej i schorzenia o różnej etiologii prowadzącego do niedowładów, porażenia kończyn lub zmian w narządzie ruchu, upośledzającego w znacznym stopniu zdolność chwytną rąk lub utrudniającą samodzielne poruszanie się wraz z jednym opiekunem – są uprawnione do korzystania z bezpłatnych przejazdów na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności bądź legitymacji osoby niepełnosprawnej.

WAŻNE ADRESY ORAZ TELEFONY:

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Jaworznie (MZOoN)

ul. Ignacego Łukasiewicza 7
43-600 Jaworzno
Telefon: (32) 618-18-28 lub (32) 762-91-98

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Śląskim (WZOoN)

ul. Powstańców 41a
40-024 Katowice

Telefon: (32) 207-78-15

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie (MOPS)

ul. Północna 9b
43-600 Jaworzno
Telefon: (32) 618-18-40 lub (32) 618-18-41

Powiatowy Urząd Pracy w Jaworznie (PUP)

ul. Północna 9b
43-600 Jaworzno
Telefon: (32) 618-19-00

Urząd Skarbowy w Jaworznie (US)

ul. Grunwaldzka 274
43-600 Jaworzno
Telefon: (32) 616-54-94

